

Tisková zpráva

V Praze 20. 12. 2018

Vyhláška Ministerstva zemědělství omezí smrkové monokultury na nevhodných stanovištích

Vyhláška Ministerstva zemědělství (MZe), která navrhuje omezit pěstování smrků na nevhodných stanovištích a doporučuje druhově pestřejší a odolnější porosty, dnes vychází ve Sbírce zákonů. Návrh vyhlášky, která pomůže rychlejší obnově lesů postižených kalamitou, tvořili odborníci z MZe ve spolupráci se zástupci lesnických vědeckých a profesních organizací a ochránců přírody sdružených do Platformy založené ministrem Miroslavem Tomanem.

„Shodli jsme se na úpravách vyhlášky. Její návrh obsahuje několik účinných nástrojů pro adaptaci našich lesů na měnící se přírodní podmínky. Za nejdůležitější považuji omezení pěstování smrkových monokultur na nevhodných stanovištích a zvýšení podílu melioračních a zpevňujících dřevin při obnově lesů. Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že opatření budou vlastníky lesů něco stát a tyto zvýšené náklady jim musíme kompenzovat,“ řekl ministr Miroslav Toman.

MZe proto od 1. listopadu na základě novely nařízení vlády navýšilo příspěvky na hospodaření v lesích. Předpokládá se, že v roce 2019 bude na příspěvcích vyplaceno až 1,15 mld. Kč, tedy téměř dvojnásobek ve srovnání s letošním rokem.

Vyhláška mj. rozšiřuje výčet vhodných tzv. melioračních a zpevňujících dřevin (MZD), tedy především listnáčů. To umožní vlastníkům lesů pěstovat druhově pestřejší porosty, které mohou lépe odolávat účinkům klimatických změn. Jsou také více motivováni příspěvkem na hospodaření v lesích. Na výsadbu melioračních a zpevňujících dřevin dostanou podle typu stanoviště dvakrát až třikrát vyšší příspěvek než na základní dřeviny. Praxe ukazuje, že jde o velmi efektivní způsob.

Současný podíl zastoupení listnáčů při obnově lesů činí 62 %, naproti tomu podíl zastoupení smrku v obnově je pouze 33 % (dle údajů Národní inventarizace lesů v ČR 2011–2015). Lesníci tedy sází téměř dvakrát více listnáčů ve srovnání se smrkem. Zhruba třetinové zastoupení smrku je i jeho doporučené optimální zastoupení z pohledu plnění všech funkcí lesů v rámci celé ČR.

Tyto údaje také dokazují, že se obnova smrku celorepublikově omezuje pouze na vhodná stanoviště a odpovídá odborným znalostem o jeho pěstování. MZe si je vědomé rizik spojených s pěstováním monokultur, a to zejména smrkových. Finančně proto motivuje vlastníky lesů k pěstování listnáčů a naopak vůbec nepodporuje výsadbu smrku na nevhodných stanovištích.

Na tvorbě vyhlášky spolupracovali s odborníky MZe i zástupci lesnických vědeckých a profesních organizací a ochránců přírody. *„Vyhláška je velice dobrým prvním krokem k postupnému přechodu od smrkového hospodářství k druhově pestrým porostům,“* uvedl děkan Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze Marek Turčáni.

Návrh vyhlášky oproti stávajícímu stavu nedoporučuje obnovu smrku v nízkých polohách. Ve středních polohách označuje jeho pěstování jako rizikové a možné jen na určitých místech, například jen tam, kde se sám přirozeně zmlazuje. Umělá obnova smrkem může být finančně podporována až od 5. lesního vegetačního stupně.

Pro zakládání smíšených lesů vyhláška uvádí tzv. minimální podíl MZD, který se stává závazným až po rozhodnutí orgánu státní správy. Z pohledu okolních států jde o zcela bezprecedentní povinnost a představuje zásadní finanční dopad na hospodaření vlastníků lesů. Proto je nutné toto opatření koncipovat pouze jako minimální, ale zároveň zajišťující alespoň základní úroveň smíšených lesů („minimální“ neznamená „optimální“ - dosažení optimálního stavu je proto nutné řešit motivačně, např. formou dotací). Vyhláška nově navrhuje minimální podíl MZD zvýšit z dnešních průměrných 25 % na 40 %. Reálně bude zastoupení listnáčů v obnově i nadále mnohem vyšší, právě díky motivačním nástrojům.

Vyhláška nikde nedoporučuje pouze smrk jako hlavní dřevinu, naopak vždy vymezuje současně celou řadu jiných hlavních dřevin (např. buk, jedle, dub, borovice), a vlastník má tedy široký výběr stanovištně vhodných dřevin.

Dalším přínosem vyhlášky je nově definovaný porostní typ „dřeviny základní přípravné“, kterými jsou domácí odolné stromy, např. bříza, osika nebo olše. Jsou vhodné především pro urychlené zalesnění kalamitních holin, na kterých zabraňují erozi. Pod ochranou těchto dočasných porostů budou postupně vysazovány dlouhověké tzv. cílové druhy dřevin.

Nová vyhláška o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů platí ode dneška s tím, že nabývá účinnosti 1. 1. 2019. Přijatá opatření tedy mohou vlastníci lesů realizovat již při jarní obnově a zalesňování lesních porostů.

Více informací o našem lesním hospodářství najdete zde: <http://nil.uhul.cz/ke-stazeni>

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství